

2025-07-01

Jämställdhetsmyndigheten

info@jamstalldhetsmyndigheten.se

Diarienummer: ALLM 2025/133

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

u.s.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienummer U2025/00797

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ PROMEMORIAN ETT NATIONELLT MOBILFÖRBUD I DE OBLIGATORISKA SKOLFORMERNA OCH FRITIDS- HEMMET DS 2025:9

Sammanfattning

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker i promemorians bedömningar och förslag om ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet. Det finns både för- och nackdelar med ett nationellt mobilförbud och vi anser att fördelarna överväger nackdelarna. Skolan ska vara en trygg plats och vi bedömer att trygghet och säkerhet främst kan tillgodoses med ett nationellt mobilförbud för att barn och unga ska vara fredade under skoldagen. Att utsättas för digitala kränkningar är ett samhällsproblem som spänner över alla åldrar och de flesta barn från nio års ålder har en egen mobiltelefon.¹ Detta gör att riskerna att bli utsatta för digitala kränkningar ökar för barn från tidig ålder.

Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna minskar risken för familj och släkt att kontrollera och övervaka barnet under skoldagen.

- Det nationella mobilförbudet kan komma att underlätta för rektorer och pedagoger att fatta beslut samt minska risken för påtryckningar.
- Undantag från ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna är nödvändigt och främst för barn med funktionsnedsättning.

Synpunkter enligt utredningens disposition

5.5 Förslag om ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet

5.5.1. och 5.5.2 Ett nationellt mobilförbud ska införas genom en revidering av den nuvarande bestämmelsen samt ska avse de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet.

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslagen då fördelarna överväger.

¹ Mediemyndigheten, Unga och medier 2023 En statistisk undersökning av ungas medievanor och attityder till medieanvändning.

Enligt det tredje jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd utbildning ska flickor och pojkar ha samma möjligheter och villkor i skolan. Dock finns bestående skillnader mellan flickor och pojkars studieresultat, psykiska hälsa och värderingar. Flickor utsätts i stor utsträckning för sexuella, verbala och fysiska kränkningar.²

Till exempel kan nämnas att 26 procent av barn och unga hade erfarenhet av kontaktförförsök av vuxna i sexuellt syfte och det betydligt vanligare bland flickor än pojkar. Dessutom var det vanligare att ungdomar med funktionsnedsättning hade erfarenhet av att blivit kontaktad i sexuellt syfte innan 15 års ålder.³

Ett mobilförbud minskar möjligheterna för familj och släkt att kontrollera och övervaka barnet under skoldagen, vilket kan ge en ökad frihet och möjligheter att få stöd och skydd. För barn som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck kan det vara en fördel att inte ha tillgång till mobiltelefonen under skoldagen. Att de är freddade under skoldagen för påtryckningar.

Detsamma gäller för barn som vistas tillsammans med vårdnadshavare på skyddat boende eller som har skyddade personuppgifter, det kan också vara en fördel för dem att inte vara tillgängliga på sin mobiltelefon under skoldagen. En vårdnadshavare som är förövare och som utsatt partner och barn för våld gör ofta sitt yttersta för att få kontakt med barnet, bland annat för att ta reda på var de bor.⁴

Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet kommer att underlätta för rektorer och pedagoger att omhänderta elevernas mobiltelefoner under skoldagen och minska risken för påtryckningar från både föräldrar, och barn när de inte får tillgång till sina mobiler under skoldagen.

Förslaget omfattar inte gymnasieskolan utan endast de obligatoriska skolformerna. Alla barn till och med 18 års ålder har samma rättigheter och barnets bästa ska alltid beaktas. I takt med ålder och mognad ökar barnets rätt till delaktighet och inflytande. Vi vill dock påpeka att 69 procent av 16–21 åringar har upplevelser av att ha känt sig kränkta online.⁵ Ett faktum som borde utredas.

5.5.4 Undantag för pedagogisk användning vid undervisning och undantag för enskilda elever.

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker förslaget och anser det vara en nödvändighet för de elever som behöver sina mobiltelefoner i undervisningen eller i annat pedagogiskt syfte. Barn med funktionsnedsättning kan ha behov av att använda mobiltelefon, surfplatta eller andra tekniska hjälpmedel som kognitivt eller kommunikativt stöd. För en del elever är tekniska hjälpmedel helt avgörande för att kunna kommunicera, delta i undervisningen och klara sitt skolarbete. Beslut om undantag för enskilda elever bör fattas av personal som har goda kunskaper om den enskilda elevens behov för att undvika att barn och ungdomar med behov av anpassningar inte får tillgång till det stöd och de hjälpmedel de har rätt till. Barn och unga med

² Jämställdhetsmyndighetens hemsida.

³ Allmänna barnhuset 2021 Unga, sex och internet. Rapport baserad på undersökningen Unga sex och internet efter #metoo 2020 2021. Totalt deltog 3282 elever i undersökningen.

⁴ Jämställdhetsmyndigheten Skyddade personuppgifter-oskyddade personer.

⁵ Brottsoffermyndigheten.

funktionsnedsättningar har en ökad risk och är särskilt utsatta för digitalt våld och kränkningar. Nämnas kan att 39 procent av flickor med funktionsnedsättning, har utsatts för att någon okänd skickat nakenbilder till dem, 24 procent har utsatts för att någon okänd försökt pressa dem till att göra något sexuellt på nätet, 27 procent, har utsatts för att någon okänd bett den unge skicka lättklädda/naken bilder samt att 36 procent har utsatts för elakheter och mobbning.⁶ Det är angeläget att i högre grad fokusera på denna målgrupp och utreda hur skydd och stöd kan tillgodoses.

Barn och unga behöver skyddas från att utsättas för digitalt våld och kränkningar samtidigt som de får tillgång till de tekniska hjälpmedel de har behov av. Våldsförebyggande insatser som fokuserar på ökad kunskap om våld och utsatthet, inklusive via digitala medier, riktade till både barn och unga, skolpersonal och föräldrar kan fylla en viktig roll för att minska risken för utsatthet. Att införa ett nationellt mobilförbud för de obligatoriska skolformerna kan vara ett steg på vägen för att öka skyddet för barn och unga.

För Jämställdhetsmyndigheten

Berit Jernberg
Avdelningschef

Lena Landén Jonas
Utredare

I ärendets slutliga handläggning har enhetschefen Katarina Björkgren och utredaren Amanda Nyberg deltagit.

⁶ Mediemyndigheten 2023, Unga och medier 13–16 år.